

Leiding zoeken, binnenhalen en HOUDEN

INHOUDSOPGAVE

Inleiding _____ 3

Oorzaken van een leidingstekort _____	4
Te weinig doorstroming _____	4
Een generatiekloof _____	5
Te veel leden of afdelingen _____	5
Een generatie die stopt _____	6

Je manier van werken veranderen _____	7
Inspringleiding _____	7
Spelen met activiteiten _____	9
Spelen met afdelingen _____	10
Spelen met tijd _____	11
Hoe ingrijpend zijn die acties voor je werking? _____	12

Leiding vissen _____	13
Het gewest, het verbond en de stadswerker _____	13
Visvijvers _____	15
Op korte termijn _____	19
Een open vacature _____	21
Acties buiten de lijntjes _____	23

Leiding houden _____	25
Onthaal _____	25
Verwachtingen _____	26
Leven in de ploeg _____	26
Exit-leiding _____	27

INLEIDING

Een leidingstekort is een herkenbaar probleem voor vele Chirogroepen. 30 % van alle groepen geeft aan dat ze er niet of amper in slagen voldoende leiding te vinden voor alle afdelingen. Het aantal leden stijgt al sinds 2010. Het **aantal leiders en leidsters daarentegen zakt de laatste jaren beetje bij beetje**. Een leidingstekort ligt op de loer. Werven lijkt dan de logische stap, maar **hoe begin je daar aan?** Met deze brochure geven we graag wat tips die je bij een wervingsactie kunnen helpen. Een leidingstekort is wel relatief. Wat voor sommige groepen een benarde situatie lijkt te zijn, is elders al jaren de normale gang van zaken. Soms zit een leidingstekort dus eigenlijk **tussen de oren**, en kan het door enkele aanpassingen erg snel opgelost zijn. Ook daar willen we tips voor meegeven.

De brochure bestaat uit vier onderdelen. Eerst hebben we het over de **oorzaken** van een leidingstekort. Erg kort, om de situatie beter te kunnen inschatten. Daarna volgt een hoofdstukje over de **manier van werken veranderen**, waardoor je een heel werkjaar goed kunt functioneren met een kleine leidingsploeg. Het derde hoofdstukje gaat over **leiding zoeken**: een soort afchecklijst bij het werven van extra krachten. En ten slotte hebben we het over **leiding houden**. Leiding werven is namelijk veel duurzamer als je het niet elk jaar moet doen.

De cel Continuïteit en Stad (CoSta)
costa@chiro.be

© Chiro Broechem

DOORZAKEN VAN EEN LEIDINGSTEKORT

Doorgaans zijn er **vier kernoorzaken** van een leidingstekort. Die zijn niet strikt af te lijnen en lopen soms wat in elkaar over. Het is belangrijk om een goed zicht te hebben op de onderliggende oorzaak van je tekort aan leiding voor je actie onderneemt. Zo kun je gericht het probleem aanpakken.

Te weinig doorstroming

Je aspigroep is groot genoeg, maar het leeuwendeel beslist om geen leiding te worden. Het kan natuurlijk zijn dat die generatie liever voetbalt of volleybalt op zondag. Let toch op dat het geen verhaal wordt waarbij enkelingen die zeker zijn van hun keuze de twijfelaars meenemen in hun beslissing. Het zou kunnen dat er wat verbetering mogelijk is in jullie **preleidingsvorming**. Misschien is het voor je aspi's helemaal niet duidelijk wat leiding zijn inhoudt, en haken ze daarom af. Voorzie een momentje, bijvoorbeeld op kamp, om hierover te praten. Dat kan bijvoorbeeld met de hele leidingsploeg. Een duidelijke indicator van deze oorzaak is dat doorstromen jaarlijks een probleem blijft.

TIP

Je vindt tips voor preleidingsvorming in de **Alive-brochure** (chiro.be/brochures) en via chiro.be/methodiek-thema/preleidingsvorming.

Het zou ook kunnen dat je aspigroep geen goede band heeft met de huidige leiding, en er dus voor kiest om te stoppen wanneer ze zelf leiding moeten worden. Het is vanzelfsprekend dat een goede band met je oudste leden erg belangrijk is. Je kunt bijvoorbeeld een leuke activiteit inplannen voor de aspi's en de leidingsploeg, of ga na de Chirodag eens een babbeltje doen met de aspi's die blijven plakken. Daag hen uit om na de Chirodag bijvoorbeeld te voetballen tegen de leiding. Vergeet ook het Chirokamp niet. Dat is immers het ideale moment om een band te creëren. Je kunt bijvoorbeeld de aspi's uitnodigen voor de beachparty of de gezelschapspelletjesavond in jullie leidingstent.

Een generatiekloof

Geen aspi's en/of keti's in jouw Chirogroep? Dan kun je binnen enkele jaren weleens in de problemen zitten. Het is ook dan pas dat je beseft dat je dit beter vroeger had aangepakt.

Een generatiekloof vul je op door leden te **werven**, dat is logisch. Werven is makkelijker naarmate je leden jonger zijn, dat zul je waarschijnlijk ook wel al ervaren hebben. Toch is werven voor keti's en aspi's ook mogelijk, maar dat vraagt een andere aanpak. Wat bijvoorbeeld kan helpen, is een open werking: een activiteit waarop de leden ook hun vrienden en kennissen kunnen meebrengen. Denk aan een filmavond, nachtspel, quiz, volleybaltornooi, titofeest, enz.

TIP

Meer tips nodig? Kijk zeker eens in de brochure '+12: vangen en binnenhalen'. Die vind je via chiro.be/brochures.

Te veel leden of afdelingen

Het kan zijn dat je ledenwerving zo goed draait dat de verhouding leden-leiding wat scheefgroeit. Sommige Chirogroepen gebruiken een **wachtlijst** als tijdelijke oplossing. Het gevaar bestaat dan dat vrienden en familie voorrang krijgen, en dat je Chirogroep een 'clubje ons' wordt. Dat is jammer, want het is niet echt 'Chiro' om mensen voorrang te geven. Als je toch voor een wachtlijst kiest, maak die dan voldoende transparant voor iedereen. Dat voorkomt alvast frustraties en insinuaties bij ouders en kinderen.

Sommige groepen kiezen ervoor om afdelingen op te **splitsen**. Dat kan perfect, maar denk eraan dat je in totaal meer en meer leiding nodig hebt. Het kan zijn dat de opsplitsing van een aantal afdelingen na verloop van tijd zo evident is geworden dat je er niet meteen aan denkt om ze weer te reduceren tot vijf of zes. Dat hoeft ook niet, maar denk eraan dat dat altijd een eenvoudige oplossing kan zijn voor je tekort aan leiding.

Een generatie die stopt

Ten slotte is het goed mogelijk dat er een hele groep leiding ineens stopt, typisch mensen van ongeveer dezelfde 'generatie'. Ook dat kan een tekort aan leiding veroorzaken. De hele Chirowerking komt dan in de handen te liggen van een groepje nieuwkomers en eventueel enkele blijvers. Dat kan wegen op zo'n leidingsploeg. Veel zaken zijn nieuw voor hen, dat maakt het er niet makkelijker op. Op die manier raken ze misschien sneller opgebrand en stoppen ze ook sneller. Zo is de cirkel weer rond. Natuurlijk kun je niemand verplichten om minstens drie jaar leiding te blijven, maar als je merkt dat velen de drie jaar niet halen, is het waarschijnlijk nuttig om uit te pluizen hoe dat komt. Het is niet slecht om te werken aan de **sfeer** in de ploeg.

JE MANIER VAN WERKEN VERANDEREN

Als er te veel Chirotaken zijn voor het aantal handen kun je best je manier van werken veranderen. Zo moet je een evenwicht zoeken tussen wat mogelijk is en wat moet gebeuren. Een klein voorbeeldje: vorig werkjaar hadden jullie een ploeg van veertien leiders en leidsters en organiseerden jullie twee eetfestijnen, een ouderavond en een grote fuif. Het jaar erop schieten er maar negen mensen over. Misschien is het dan goed om een van die activiteiten te durven schrappen en de werkdruk te verlagen. Daarnaast zijn er veel mogelijkheden om je werking al dan niet lichtjes aan te passen aan de realiteit, maar dit is geen gemakkelijke oefening om te doen. Hieronder proberen we jullie te helpen door de verschillende pistes op te sommen. Laat je gaan en combineer gerust verschillende tips. Elke Chirogroep is anders waardoor er vaak een verschillende aanpak nodig is.

Je werking aanpassen kan soms ingrijpend zijn. Daarom is het goed om hier niet licht over te gaan. Ga niet direct voor de meest ingrijpende veranderingen als je leidingstekort maar van korte duur is. Je kunt afspreken dat een aanpassing tijdelijk is en dat je daarna, wanneer mogelijk, terug naar je oorspronkelijke werking gaat.

Inspringleiding

We gaan er vaak van uit dat leiding zijn een zaak is van alles of niets. Vaak is dat ook echt zo, maar soms is het niet slecht om dat eens in vraag te stellen. Zo kun je mensen zoeken die een keer in de maand leiding komen geven bij de tito's, ook al zien ze het niet zitten om met alle randactiviteiten mee te doen. Dat kunnen **vrienden** zijn, maar vraag gerust ook **jeoud-leiding of jongeren uit de buurt**. Misschien krijg je er wel een paar overtuigd om te blijven. Het is wel belangrijk dat je goede afspraken maakt binnen de groep zodat dit geen spanning creëert bij de mensen die wel het volledige pakket dragen.

TIP

Neem eens een kijkje op de Facebookpagina 'Chiro Erasmus'. Leiding uit elke Chirohoek van het land post daar berichtjes wanneer ze op zoek zijn naar vervangleiding voor op kamp of gewoon voor enkele Chirodagen. Daar komt tamelijk veel reactie op!

Han, leider van de tito's, ging op zoek naar een manier om niet in zijn eentje de activiteiten te moeten begeleiden. Zijn vriendin staat één keer per maand mee bij de tito's. De tweede week leidt Han de tito's met iemand van de oud-leiding. De derde week geeft hij werking met een tweedejaars aspi. De vierde week spelen de tito's samen met de keti's.

Spelen met activiteiten

Op het moment dat je als ploeg voelt dat de vele extra activiteiten die jullie organiseren te veel energie vragen, is het goed om nog eens na te denken over alle activiteiten die je op een jaar doet. Het is erg nuttig om die eens na te denken. De kans is groot dat je van dat lijstje schrikt: "Zoveel?!" Probeer op zoek te gaan naar de meerwaarde van elke activiteit voor de werking. Is het echt nodig dat je een fuif, een spaghettifestijn, een groepsfeest én een ouderavond organiseert? Durf te schrappen! Dat kan een tijdelijke maatregel zijn of iets dat je structureel verandert, afhankelijk van de draagkracht in je leidingsploeg. Op die manier raakt je kleine ploeg niet te snel uitgeblust en heb je nog energie over voor wat het belangrijkste is: de kinderen een mooie tijd bezorgen!

OPGELET!

- ⚡ Maak goede afspraken als je activiteiten schrapt. Is dat eenmalig, of is het definitief? Het is niet altijd eenvoudig om acties die in het verleden geschrapt zijn weer in te voeren. Je kunt bijvoorbeeld de afspraak maken om een activiteit die wat meer werk vraagt om de twee jaar te doen.
- ⚡ Enkele tradities herzien, zoals een bonte avond of het galabal voor de oudleiding, is soms geen slechte zaak. Breng dan wel iedereen die erbij betrokken is goed op de hoogte. Zoiets kan weleens gevoelig liggen, maar je kunt zeker op begrip rekenen als je wat context geeft bij de situatie.

Probeer ook hier te streven naar minstens één vaste leider of leidster per afdeling: iemand die de leden goed kent, iemand die de evoluties in de groep kan opvolgen.

OPGELET!

- ⚡ Het is belangrijk dat je dit als tijdelijke oplossing ziet. Je wilt waarschijnlijk niet dat je Chirogroep vooral uit mensen bestaat die enkel op zondag komen. De druk wordt dan te groot op die enkelingen die alles draaiend houden en dat is niet goed voor de werking. Blijf dus altijd verder zoeken naar leiding die zich volledig wil inzetten voor de groep maar wees dankbaar voor de mensen die je uit de brand komen helpen.
- ⚡ Probeer hier een soort structuur in te krijgen zodat je niet elke zondag opnieuw moet hopen dat er iemand komt opdagen om je te helpen.

Spelen met afdelingen

Om je leidingsploeg wat meer ademruimte te geven, kun je er ook over nadenken om eens te experimenteren met de structuur van je afdelingen. Er zijn een pak combinaties mogelijk, maar denk hier goed over na. Dit zal sowieso een impact hebben op je werking. Sommige leden en ouders zullen het misschien niet zo leuk vinden en er hun twijfels bij hebben. Maar: alles went. Het is van het grootste belang dat je hier goed over communiceert en dat je ouders voldoende uitleg geeft, zodat ze begrijpen waarom dit het beste is voor hun kind.

Als je de denkoefening maakt om afdelingen samen te voegen, hou dan rekening met de leeftijd van de kinderen. Je begrijpt wel dat keti's en aspi's misschien niet staan te springen om bijeen gegooid te worden. Evengoed kan dit wel werken als je merkt dat ze het nu al goed kunnen vinden met elkaar. Ribbels en speelclubbers zullen daar veel minder problemen van maken. Realiseer je ook dat bijvoorbeeld je tito's in hun ontwikkeling misschien te ver vooruitlopen op de rakwi's om hen samen te zetten. Denk ook na over de periode: hoe lang wil je dit proberen? Als die termijn verstreken is, kun je bekijken of je weer naar het oude systeem kunt gaan.

De leiding van Chiro Billenklets bleef over met vijf mensen: net voldoende om bij elke afdeling iemand te voorzien. Die manier van werken is heel zwaar. Daarom besloten ze elke twee weken groepsmomenten te organiseren waarbij de pinkels, speelclub en rakwi's samen een spel speelden, en de tito's en keti's ook. De aspi's kregen apart leiding omdat het voor hen belangrijk was dat ze toch nog elke week in groep samen konden blijven.

Spelen met tijd

Door te spelen met de tijd kun je de leidingsploeg zo efficiënt mogelijk inzetten. Dat kan op veel verschillende manieren, maar het is altijd belangrijk om het overzicht te bewaren en ervoor te zorgen dat de volledige leidingsploeg achter dat plan staat. Op het moment dat je mensen een groter engagement geeft dan initieel de bedoeling was, loert het gevaar dat leiding uitgeblust raakt.

Sommige leidingsploegen kiezen ervoor om mensen bij twee afdelingen in leiding te zetten. Niet op hetzelfde moment, maar door bepaalde afdelingen op een ander moment werking te geven. Zo kun je de aspi ploeg op vrijdag laten samenkomen en heb je de zondag tijd om een andere afdeling onder je hoede te nemen. De volledige werking in twee groepen verdelen kan ook. Zo kun je bijvoorbeeld in de voormiddag voor de jongste afdelingen een activiteit voorzien en in de namiddag voor de oudere afdelingen. Het spreek voor zich dat dit veel vraagt van een leidingsploeg. Voor ouders met jonge én iets oudere kinderen kan dit bovendien moeilijk liggen, omdat ze die dag niets anders kunnen plannen. **Pas hier dus mee op!**

Een derde optie is dat je de ene week leiding geeft aan de jongste afdelingen en de andere week aan de oudste afdelingen. Op die manier zorg je ervoor dat de tijdsinvestering voor de leiding hetzelfde blijft, al kan dit nadelig zijn voor het groepsgevoel binnen je Chirogroep. Als je één week niet kunt komen, mis je al vlot een kleine maand Chiro. Of kun je een soort opvang met vrij spel voorzien voor degenen voor wie je die week geen echte activiteit hebt?

OPGELET!

- Hou altijd rekening met de draagkracht van je groep. Bespreek je idee dus grondig en zorg dat iedereen er achter staat.
- Zorg ervoor dat je oudste afdelingen zich goed blijven voelen door hen de nodige continuïteit te bieden.
- Door tweewekelijks te werken, kan het zijn dat de betrokkenheid van ouders en leden vermindert.

Hoe ingrijpend zijn die acties voor je werking?

Kies en combineer de vorige acties, maar wees je ervan bewust dat je niet elke verandering zomaar terugdraait. Sommige aanpassingen zijn eerder om een korte periode te overbruggen dan om zaken structureel te veranderen. In een schema:

	HOE INGRIJPEND?	LET OP!
Inspringleiding	Kort en krachtige ingreep. Goed als tijdelijke oplossing!	Zorg dat de taak van de inspringleiding duidelijk is, om spanningen te vermijden.
Spelen met activiteiten	Dit is een snel en direct voelbare actie. Kun je zowel op korte termijn als op langere termijn gebruiken.	Eens je een activiteit opzij legt, is het niet altijd eenvoudig om ze weer in te voeren.
Spelen met afdelingen	Met deze actie kun je structureel je werking op langere termijn gaan aanpassen.	Deze actie draai je niet zomaar terug. Denk hier goed over na!
Spelen met tijd	Deze ingrijpende actie kun je zowel op korte als op langere termijn toepassen.	Als dit niet op een goede manier gebeurt, kan deze actie erg belastend zijn voor een kleine leidingsploeg.

LEIDING VISSEN

Zoek, zoeker, zoekst. Op het moment dat je er het meest nodig hebt, lijkt je lijstje 'potentiële leiding' korter dan ooit. Het is belangrijk om dat met de hele leidingsploeg **structureel** goed aan te pakken. Dat wil zeggen: heb oog voor het grotere plaatje. Wat probeerde je al? Wat werkte? Wat niet? En vooral: wat kun je nog proberen? Soms moet je eens uit je comfortzone treden en breder kijken dan je gewoon bent.

Je bent weer eens de afstandsbediening van de tv kwijt. Ze ligt waarschijnlijk in de plooiën van de zetel, of op de grond. Daar vind je ze immers altijd terug. Na een zoektocht die veel te lang duurde, denk je eindelijk structureel na. Je herinnert je dat je pudding uit de koelkast bent gaan halen tijdens de reclameblok. "Zou ik toen mijn afstandsbediening meegenomen hebben naar de keuken?" en ja hoor: daar ligt ze, op de keukentafel, open en bloot, klaar om gevonden te worden.

Zo werkt dat bij het werven van leiding soms ook. Maak op voorhand een **visplan** op, zodat je niet koppig in dezelfde vijver blijft vissen. Probeer dus nieuwe vijvers uit. Soms blijkt het dat daar aardig wat vis zwemt. Daarnaast is het vaak nuttig om een **open vacature** te verspreiden. De laatste pijlen kun je richten op een **originale actie** die in het oog springt. We geven later enkele voorbeelden ter inspiratie.

Het gewest, het verbond en de stadswerker

Een leidingstekort aanpakken doe je gelukkig niet alleen. Betrek liefst van in het begin je gewest en eventueel het verbond. Zeker als je niet goed weet van welk hout pijlen te maken. Niet alleen hebben zij waarschijnlijk een heleboel **tips**, ook hebben zij een **groot netwerk**. Bovendien kan een kijk van buitenaf erg verhelderend zijn. Het gewest is eigenlijk partner nummer één bij het oplossen van je leidingstekort. Als zij ook tegen de muur lopen, kunnen zij op hun beurt dan weer het verbond inschakelen.

Je kunt ook aan je gewest vragen om een uitwisselingsmomentje te organiseren voor alle Chirogroepen binnen dat gewest. Misschien zaten andere groepen met hetzelfde probleem, en hebben zij hun wondermiddel al gevonden. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat het automatisch bij jullie zal werken.

Heb je een Chirogroep in het Brusselsse, het Antwerpse of in Gent? Dan krijg je

ondersteuning bij de stadswerker van Chirojeugd Vlaanderen.

- Stadswerking Antwerpen: chiroantwerpen@chiro.be | +32 492 73 04 66
- Stadswerking Brussel: chirobrussel@chiro.be | 02-505 00 80
- Stadswerking Gent: stad-gent@chiro.be | +32 492 73 04 65

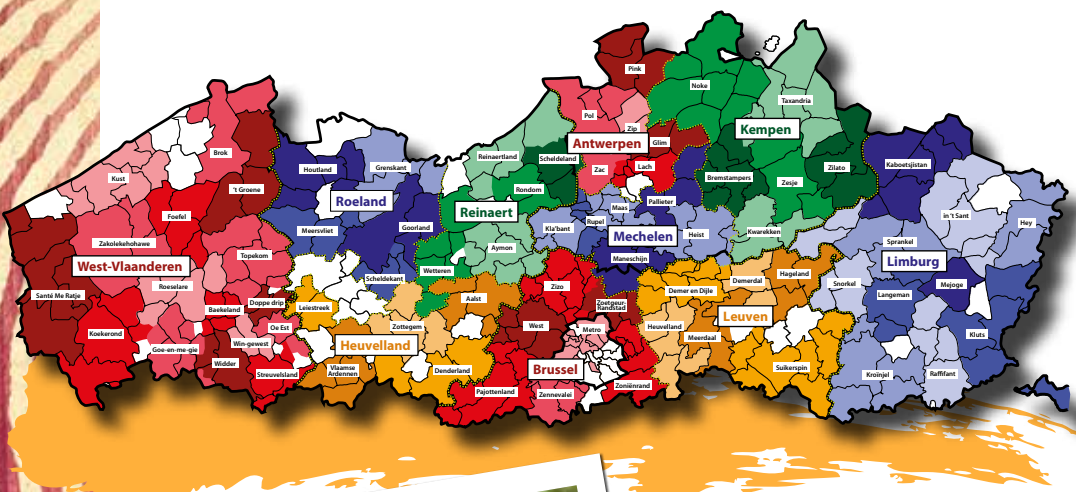
Visvijvers

Via via

Durf het **woord te verspreiden**. Je zult merken dat mensen die jij kent op hun beurt mensen kennen die ze wel leiding zien geven. Laat het daar niet bij, maar vraag om hun gegevens. **Neem dan zelf contact op**, direct en enthousiasmerend. Dan is de drempel veel lager dan wanneer zij jou moeten contacteren. Soms zullen mensen je leiding suggereren die jij of de groep minder zien zitten. Praat er dan over. Discussieer en beargumenteer, met in je achterhoofd dat de Chiro pas echt een mooie plek is als ze openstaat voor iedereen. Vraag mensen ook gerust om **mee uit te kijken naar leiding**. Hoe meer tentakels je netwerk heeft, hoe groter de kans dat er iets uit de bus komt. Aan wie zou je 't kunnen vragen? Praktisch aan iedereen! Familie, vrienden, een cafébaas, de trainer van de voetbalclub, je kapper, enz. Voor Chirogroepen in de stad ligt dat een beetje moeilijker, omdat het lokale netwerk daar anders in elkaar zit. De plaatselijke bakker van Antwerpen of Brussel heeft waarschijnlijk minder voeling met een nabije Chirogroep dan een bakker onder de kerktoeren van een klein dorpje. Voor Brussel, Antwerpen en Gent zijn er stadswerkingen (zie hierboven). Die kunnen je in je zoektocht zeker helpen. Ook kun je vaak een beroep doen op de jeugdconsulent of jeugddienst en de organisaties waar je Chirogroep wel een goede band mee heeft. Uiteraard kun je ook aan je gewest vragen om mee rond te zoeken.

Oude bekenden

Gestopte leden zijn een belangrijke bron van potentiële leiding. Stel eens een lijstje op van leden die de Chiro vaarwel zeiden toen ze tito, keti of aspi waren. De redenen waarvoor ze stopten, zijn divers en hebben niet noodzakelijk iets te maken met het feit dat de Chiro niets voor hen is. Tijdelijke omstandigheden geven vaak de doorslag: school, eerste lief of pesterijen in de groep (die ondertussen waarschijnlijk al veranderd is). De stap om terug naar de Chiro te komen, is groot, tenzij ze erover aangesproken worden. *"We hebben jou nodig"* doet meer met een mens dan je zou vermoeden. Zelf de touwtjes in handen hebben, is ook iets helemaal anders dan lid zijn.

Leiding en leden van een andere jeugdbeweging

Durf met je groep **naburige Chirogroepen** of zelfs andere jeugdbewegingen aan te spreken. Zeker in de steden, waar er vaak op een kleine oppervlakte veel jeugdbewegingen zijn, is dat een bewandelbare piste. Ook voor groepen in een minder stedelijke context is dit het proberen waard. Het gewest kan hierbij een belangrijke rol spelen, zeker als je met een andere Chirogroep gaat samenwerken. Misschien vind je zo wel een sterke groep met meer dan voldoende jonge leiding die bereid is om jullie verder te helpen. Goede afspraken maken is hierbij essentieel. Misschien ken je een paar **oud-leden van andere jeugdbewegingen** die je aan je eigen lijstje van oude bekenden kunt toevoegen. Dan weegt de 'wie kent wie'-factor wel meer door. Ook hier zijn afspraken superbelangrijk. Elke Chirogroep heeft namelijk een beetje haar eigen cultuur. Nieuwe leiding moet daarvoor openstaan, maar die openheid geldt ook in de andere richting. Nieuwe mensen brengen vaak frisse ideeën mee. Gebruik die! Misschien helpen ze je wel te ontdekken wat de diepere oorzaken zijn van je leidingstekort.

Ook **mensen die bij een andere jeugdbeweging als leiding stopten**, kunnen je verder helpen. Soms stop je niet omwille van een gedooft (Chiro)vuur: een stommiteit, een conflict of de buik vol van bepaalde tradities binnen de leidingsploeg. Ga daarover in gesprek. Misschien ligt de werking van jouw Chirogroep die bepaalde persoon veel meer.

Andere jeugdwerkorganisaties

Jeugdwerk is breder dan enkel jeugdbewegingen. Het is moeilijk om hier eenduidig advies over te geven, want het **aanbod verschilt sterk afhankelijk van je gemeente**. We geven wel graag een lijstje mee met mogelijke partners. In principe geldt hier hetzelfde als bij leiding rekruteren bij andere jeugdbewegingen, met als extra voordeel: meestal hebben die organisaties geen wekelijkse werking op zondag of zaterdag. Combineren is dus vaak perfect mogelijk. Hoor zeker eens bij:

- + Jeugdhuis
- + Jeugdraad (zie later)
- + Speelpleinwerkingen
- + Vrijwilligers bij jeugdwerkorganisaties die geen jeugdbeweging zijn (zeker in de stad)
- + Allochtone jeugdwerkingen (PAJ is de koepel)
- + Ziekenfondsen (moni's van vakanties)
- + Jeugdpastoraal – plussers

Het aanbod is enorm. Een tip: contacteer de jeugddienst van jouw gemeente. Zij zullen je zeker een lijstje kunnen geven met alle erkende jeugdwerkorganisaties uit je buurt die met vrijwilligers werken.

Jeugddienst, jeugdraad & speelpleinwerking

De jeugddienst kan je in contact brengen met andere jeugdwerkorganisaties. Hun netwerk is groot, en ze weten vaak bij wie je nu eigenlijk met je vraag moet aankloppen. Bovendien organiseren zij de **Grabbelpas- en speelpleinwerkingen**. De jeugddienst heeft dus meestal een lijst met alle vrijwilligers die zich regelmatig engageren als animator. Zo'n lijst is natuurlijk goud waard. Het is een taak van de jeugddienst en de jeugdconsulent (als die er is) om lokale groepen verder te helpen bij een leidingstekort. Aarzel dus niet om hen bij je zoektocht te betrekken.

Je kunt nog een stap verder gaan! Misschien is het een idee om op bezoek te gaan bij de monitorenwerking van het plaatselijke speelplein. Speel een dag mee, als ze dat goed vinden. Je kunt na de werking de monitoren meer uitleg geven over wat Chiro is en welk engagement dat met zich meebrengt. Omdat je ook meteen de kinderen op het speelplein laat kennismaken met de Chiro en de leiding sla je twee vliegen in één klap.

Bovendien organiseert elke jeugddienst een **jeugdraad**. Dat is dé plek om in contact te komen met andere jeugdverenigingen uit je buurt. Durf daar zeker ook je problemen aan te kaarten. Sowieso komen daar goede tips, contactadressen of misschien wel concrete oplossingen uit de bus. Misschien zit je toekomstige medeleiding daar al wel rond tafel! Wie niet waagt, niet vindt!

Waar hangt jeugd nog rond?

Voeg zeker toe aan je lijstje: plaatsen waar je in jouw buurt, gemeente of stad verder nog jeugd kunt vinden. Dat kan erg breed gaan. Denk maar aan middelbare scholen, sportclubs, kunstacademies, skatepleintjes enzovoort. Het is niet altijd makkelijk om op zulke plaatsen te gaan werven. Die jongeren zijn immers vaak **minder bekend met de jeugdbeweging**. Toch kan het zeker het proberen waard zijn. Denk zeker met de hele leidingsploeg eens goed na over hoe je dat kunt aanpakken. Misschien is een papa van een van je leden wel voetbalcoach, of heeft de muzikleerkracht zelf nog in jullie Chirogroep gezeten, of heeft een kookouder een vriendin die lesgeeft in het zesde middelbaar. Het zijn die **sleutelfiguren** die heel nuttig kunnen zijn om contact te maken met die organisaties. Als je een open vacature hebt (zie later), kun je die op deze plaatsen ook makkelijk verspreiden. Het is belangrijk dat je meegeeft wat ze winnen met een engagement als leiding: wat ze leren, de vriendschappen die in de Chiro gesmeed worden en zelfs dat het goed staat op hun cv!

En de aspi's?

Als er een leidingstekort is, hebben veel Chirogroepen de reflex om hun aspi's in te schakelen. Sinds het jaar 2000 zijn er veel oudste afdelingen 'gesneuveld'. Het is ook een makkelijke oplossing: je hoeft niet ver te zoeken, er is een afdeling minder en er is extra leiding. **Nochtans is aspi zijn belangrijk** om een hechte groep te hebben.

Het is een beetje de kers op de taart in je loopbaan als lid, en het zou dus erg jammer zijn om dat te moeten missen. De aspiwerking is geen extraatje voor groepen die het zich kunnen veroorloven. Nee, het is voor een groot stuk een voorbereiding op leiding worden. Als je dit als leidingsploeg goed aanpakt, kunnen aspi's in hun aspi-jaren veel leren over leiding zijn. We noemen dat **preleidingsvorming**. Bovendien is de Chiro een jeugdbeweging voor kinderen en jongeren tot 18 jaar. Dat een 17-jarige nog onbezonnen lid kan zijn, hoort gewoon bij onze werking.

Daarnaast is het **geen oplossing voor de lange termijn**. Een goed draaiende aspiwerking is net dé manier om je Chirogroep aantrekkelijk te maken voor oudere leden, die later leiding kunnen worden. Heb je die oudste afdelingen niet, dan moet je leidingsploeg een hele periode overbruggen tot er een nieuwe generatie klaarstaat. Dat is niet altijd evident. Je aspi's leiding laten worden is dus eigenlijk eerder een plan Z dan een plan A. Zie je toch geen andere oplossing en moet je noodgedwongen je aspi's leiding laten worden? Betrek dan zeker de keti's en/of aspi's zelf in de discussie. Bij veel groepen is de 'tijdelijke' oplossing om geen aspi's te hebben een permanente oplossing geworden. Dat is erg jammer. Bezin dus goed voor je begint.

TIP

Meer info nodig over het belang van aspirant zijn? Lees zeker de brochure 'Alive: omdat aspi zijn gezond is!'. Die vind je ook digitaal op chiro.be/brochures.

Op korte termijn

Soms is een engagement voor een heel Chirojaar te groot. Het is belangrijk om het grote plaatje te blijven zien en een oplossing te vinden, maar het is ook belangrijk om de Chirodagen die voor de deur staan door te komen. Zoek daarom ook een **oplossing op korte termijn**. Soms is het voldoende om je werking aan te passen. Daarvoor verwijzen we terug naar het eerste hoofdstuk. Je kunt ook op zoek gaan naar **tijdelijke krachten**. De mensen die je uit de besproken vijvers gevestigd hebt, zien het misschien niet zitten om zich meteen aan te sluiten als leiding. Wimpel hen dan niet meteen af. Misschien willen ze jullie alvast deze week of maand wél uit de nood te helpen. Nog beter: de kans bestaat dat ze het zo leuk vonden dat ze daarna gewoon blijven.

Het is goed dat je leidingsploeg kan rekenen op een clubje **oud-leiding**. Sommige Chirogroepen hebben zelf een gestructureerde oud-leidingsgroep. Het is handig dat ze er voor je Chirogroep zijn als het nodig is. Toch: zelfs als je kunt rekenen op oud-leiding is het niet slecht om nieuwe mensen een kans te geven van de Chirowerking te proeven. Oud-leiding zal zich immers minder snel engageren om zich weer permanent aan te sluiten bij je Chirogroep, en een nieuw gezicht wel. Als ze zelf geen vaste leiding willen zijn, kennen ze misschien wel iemand anders. Levert je zoektocht naar nieuwe leiding niet meteen iets op, en kun je ook niet rekenen op oud-leiding? Dan zijn er gelukkig nog een paar andere opties. Denk eraan dat dit enkel een oplossing is op de korte termijn. Zeker even belangrijk is

het zoeken naar een structurele oplossing. Ten eerste kun je te raden gaan bij het **gewest**. Vergis je niet: het gewest is geen ploegje vervangleiding voor noodsituaties. Zij hebben andere taken. Misschien zien zij het wel zitten om je Chirogroep enkele weken verder te helpen. Ze zullen alleszins mee helpen met het zoeken naar een oplossing.

Een andere mogelijkheid is **ouders** inschakelen. Het is dan wel belangrijk om dat positief aan te pakken, zodat ze niet het gevoel krijgen dat ze hun kinderen naar een Chirogroep sturen die ten dode is opgeschreven. Als je helder en duidelijk over het probleem communiceert, zouden hier eigenlijk geen problemen rond mogen bestaan. Hen zelf leiding laten zijn, is niet zo interessant. We zijn immers een jeugdbeweging. Het kan wel een noodoplossing zijn voor één of twee Chirodagen. Ouders zijn ook een hele grote hulp zijn om mee te zoeken naar leiding.

Een open vacature

Het is interessant om naast al het vorige ook een open vacature te verspreiden. Zelf mensen zoeken is directer en effectiever, maar met een open vacature bereik je meer mensen. Beide hebben dus hun voordelen, dus waarom niet combineren? Wees je ook bewust van de nadelen: bij een open vacature moeten geïnteresseerden zelf de stap zetten. Dat is een grote drempel, dus probeer die zo laag mogelijk te houden. Geef best ook meerdere opties om je te contacteren, bijvoorbeeld: Interesse? Bel of sms naar Deniz op 0444 44 44 44, neem gerust een kijkje op onze website (chirovlokje.be), stuur een mailtje naar denizvanchirovlokje@gmail.com of kom op zondag om 17 uur eens langs (Chirostraat 17, 5000 Chirodorp). Je kunt ook vragen om langs te komen tijdens een fuif, een spaghettiavond of een zondagnamiddag. Besef wel dat die drempel veel hoger ligt dan een sms'je of mailtje te sturen. Geef dus altijd de optie om laagdrempelig contact te zoeken. Zodra je een mailtje of sms'je hebt ontvangen, kun je uiteraard wel afspreken. Het is belangrijk dat je de boodschap positief brengt. Dat wil zeggen: zonder jezelf imagoschade toe te brengen. Je wilt immers niet dat ouders denken dat het schip al gezonken is, want zij lezen die communicatie ook.

Slecht voorbeeld

Hulp gezocht! We zijn dringend opzoek naar nieuwe leiding. We zijn met weinig en trekken het zo niet langer. Help onze superleuke Chirogroep om te overleven. Interesse? Bel of sms naar Deniz op 0444 44 44 44.

Goed voorbeeld

Onze dolenthousiaste leidingsploeg staat altijd open voor een nieuw paar handen. Lijkt het je wel iets om elke zondag de ziel uit je lijf te spelen met je leden? Krijg je graag wat

TIP

Je vindt meer info over goede communicatie, public relations en social media in onze brochure 'Pie aaaRgh' op chiro.be/brochures.

verantwoordelijkheid? Zin om een heleboel nieuwe mensen te leren kennen? Bel of sms naar Deniz op 0444 44 44 44, neem gerust een kijkje op onze website (chirovlokje.be) of stuur een mailtje naar 'denizvanChirovlokje@gmail.com'.

Een leuke of grappige vormgeving die het oog lokt en aanspreekt, is altijd een troef. Probeer je openbare vacature niet te droog te maken. Geef het gerust een Chirolaagje.

Waar kun je een open vacature verspreiden?

- + Via je eigen communicatiekanalen (maandboekje, website, mail naar de ouders, enz.)
- + Activiteiten en drukke plaatsen! Zowel die van je eigen groep als daarbuiten. Denk aan affiches met afscheurstroken op je eetfestijn, horeca in de buurt, quiz, supermarkt, jeugdhuis, jeugddienst, de bibliotheek, het cultureel centrum, de bakker, enz.
- + Je kunt ook een groot bord plaatsen aan je lokalen of een andere strategische locatie. Let wel op: dat ziet er snel te hulpbehoevend uit. Probeer ook hier de positieve boodschap uit te dragen.
- + Facebook en andere sociale media
- + De Facebookpagina 'Chiro Erasmus'
- + Hogeschool en universiteiten: zeker in de steden zijn er hier wel wat opties. Studenten blijven trouwens alsmaar vaker tijdens het weekend op hun kot, dus waarom niet combineren met een engagement als Chiroleiding? Probeer met de hogeschool af te spreken wat kan. Affiche met afscheurstroken op de valven? Gaan flyereren na de les? Een beeld op de schermen? De kans is groot dat ze de boot zullen afhouden uit schrik dat elke jeugdbeweging aan hun deur zal staan. Probeer uit te leggen waarom jullie dit nodig hebben, en wat de meerwaarde van Chiro is voor studenten.
- + In een minder stedelijke context mag je niet onderschatten hoe vaak het parochieblad gelezen wordt. Waarschijnlijk zal je toekomstige medeleiding je oproep niet lezen, maar misschien wel zijn of haar ouders of grootouders. Richt je desnoods rechtstreeks tot hen.
- + Brievenbussen in de buurt
- + Gratis huis-aan-huiskranten
- + Regionale edities van andere kranten. Uiteraard is ook hier het brengen van een positief verhaal erg belangrijk.
- + Regionale radio en tv
- + vrijwilligerswerk.be
- + Indien voorhanden: je maillijst van alle ouders, sympathisanten, aanverwanten, enz.
- + Dubbelpunt (dubbelpunt@chiro.be)

Acties buiten de lijntjes

Naast vissen in de genoemde vijvers en een open vacature verspreiden, zijn er natuurlijk nog een heleboel zaken die je kunt doen om leiding te werven. Het dubbele van de zaak is dat die acties soms wel wat inspanning vragen, wat niet evident is voor een kleine leidingsploeg. Brainstorm er gerust op los, maar selecteer daarna het haalbare.

Creativiteit is troef. Hoe meer je actie in het oog springt, hoe groter de kans dat mensen zich aanbieden. Misschien pikt zelfs de **pers** het op. Dat kan positief uitdraaien, want zo bereik je weer meer mensen. Toch zit er hier een addertje onder het gras. Een persartikel kan ook negatief uitdraaien voor je Chirogroep. Bedenk maar eens wat een krantenkop als 'Chirogroep sterft uit' of 'Te weinig leiding in Chiro Vlokje' met het imago van je groep kan doen. Hier is weer de boodschap: vertel een **positief verhaal**. Belicht dat jouw Chirogroep een fantastische plek is, maar dat helpende handen altijd welkom zijn en dat jullie daarom deze actie op poten zetten. Maak duidelijke afspraken met de journalist: hij of zij mag foto's nemen en jullie interviewen, op voorwaarde dat iemand van jullie het artikel mag nalezen voor het gedrukt wordt. Op die manier kom je niet voor verrassingen te staan.

Enkele voorbeelden van acties

- *Tal van Chirogroepen organiseren jaarlijks een festival gericht op jongeren. Zo bereik je jongeren die je anders niet zou bereiken. Je kunt daar zeker werven. Misschien is het zelfs een idee om enkele mensen van de leiding aan te stellen die jongeren aanspreken. Of zet hen achter een aantrekkelijk standje waar iedereen weleens geweest wil zijn. Een festival organiseren is veel werk. Je kunt misschien samenwerken met een jeugdhuis, en het werk verdelen.*
- *Organiseer in de zomer een leuke barbecue en geef iedereen van de leiding de opdracht twee mensen mee te nemen die zij geschikt zien om leiding te geven. Wie weigert er nu een uitnodiging voor een barbecue? Dat is een makkelijke eerste stap om met de leidingsploeg kennis te maken. Probeer die avond niet te veel te focussen op het overtuigen. De sfeer en gezelligheid doen hun werk. Spreek hen beter daarna eens aan over een concreet engagement.*
- *Chiro Lore zette tijdens een evenement ooit een kooi in het midden van het stadspark. Mensen konden op die manier de bedreigde diersoort 'leiding' bewonderen. Toch werd het een positieve boodschap, met veel info over hoe de leiding van Lore goed werk levert maar extra handen kan gebruiken. Die actie was zo uitzonderlijk dat Chiro Lore in de krant stond en een hele pagina kreeg op de site van de jeugddienst. De actie werd zelfs opgepikt door de VTM-nieuwsdienst. Hun boodschap was meteen verspreid.*
- *Vraag aan je gemeente een lijst van alle +18-jongeren in je dorp en hun adres. Het is niet zeker dat je die krijgt, maar wel het proberen waard. Doe vervolgens een briefactie. Maak er een brief van die jij ook graag zou krijgen.*

Denk eraan: positieve boodschap!

- Maak zoals Chiro Patatje een grote **brievbus** en plaats die aan je Chirolokalen. Schrijf in je ledenboekje een oproep voor ouders om mee na te denken over leuke, jonge mensen die de leidingsploeg volgend jaar zou kunnen versterken. Namen kunnen ze in de brievenbus steken, zodat jullie leidingsploeg hen kan contacteren. De boodschap in je Chiroboekje gaat dan niet over het problematisch leidingstekort, maar over wat die gekke brievenbus aan de Chirolokalen doet.
- Chiro Oskar printte stickers die ze op **broodzakken** kleefden. De broodzakken gaven ze gratis aan de bakkers van het dorp, terwijl ze enthousiast uitlegden wat de bedoeling was: mensen aanspreken om namen door te geven van jongeren die de leidingsploeg van Chiro Oskar zouden kunnen versterken. Op de sticker stond een korte uitleg over Chiro Oskar, waarom ze extra leiding zochten en een contactpersoon. Daarnaast stond er een uitnodiging op voor een Chiroterrasmomentje waarop geïnteresseerden eens konden komen babbelen over een engagement.
- Chiro Koekeloere neemt elk jaar op een zaterdagavond in mei het plaatselijke **jeugdhuys** over. Niet alleen is het een leuke avond voor de leiding en hun vrienden, tegelijkertijd proberen ze jongeren te overtuigen om lid te worden van hun leidingsploeg. Met leuke gadgets die de feestgangers kunnen winnen, overtuigen zij elk jaar toch een of twee nieuwe mensen.

LEIDING HOUDEN

Onthaal

Mensen vinden die je leidingsploeg komen versterken, is een zeer goede start maar daar stopt het niet. Een leidingsploeg is vaak een hechte ploeg die samen al vele avonturen beleefd heeft. De anekdotes, verhalen bij het kampvuur en *inside jokes* horen daar natuurlijk bij. Maar het is vaak niet eenvoudig voor nieuwe leiding om hierin mee te gaan, ze waren er niet bij. Hou daar dan best ook rekening mee. Daarnaast heeft elke leidingsploeg zijn gewoonten. Sommige leden van de ploeg hebben een vaste taak en het organiseren van de ouderavond is een routine geworden waar niet veel woorden aan vuilgemaakt worden. Je begrijpt wel dat dit voor 'de nieuwe' geen evidentie is.

Enkele tips waarmee je aan de slag kunt:

- + Geef potentieel nieuwe leiding de kans om te proeven van de werking zonder verdere verplichtingen. Je kunt hen bijvoorbeeld een activiteit laten begeleiden of hen als freelancer meenemen op bivak of als kok op je weekend.
- + Doe iets zots met je eerste leidingskring, organiseer een receptie of speel een kennismakingsspel. Het ijs is meteen gebroken.
- + Je kunt een welkomstboekje maken met alle praktische afspraken, het huishoudelijk reglement van de lokalen, geplande data, info over cursussen die ze kunnen volgen, enz.
- + Je kunt nieuwe leiding een meter of peter geven, iemand bij wie ze altijd terecht kunnen met vragen en bedenkingen. Belangrijk hierbij is dat de meter of peter zelf eens durft vragen hoe het gaat.
- + Vergeet de ouders niet, zij zullen ook wel benieuwd zijn wat hun zoon of dochter uitspookt in het weekend. Wat houdt dat in, die nieuwe hobby? Waarom moet hun zoon of dochter elke vrijdag gaan vergaderen?
- + Geef gerust wat motiverende feedback aan de nieuwe leiding en durf evalueren!

TIP

'Bah, nieuwe leiding!'
Neem een kijkje op chiro.be/bahnieuweleiding als je meer tips wilt! Nog meer inspiratie nodig? Neem zeker ook een kijkje in het Groepsleidingsboek! Dat vind je via chiro.be/groepsleidingsboek.

Verwachtingen

Voor nieuwe leiding is het vaak lastig om in te schatten wat er van hen verwacht wordt. Ze hebben vast veel vragen. Is het nodig dat ik volgende week al een kant-en-klaar spel heb? Iedereen heeft hier een grote taak op zich genomen, moet ik dat ook al doen? Mag ik op de volgende leidingskring mijn mening geven over de ouderavond? Het is belangrijk dat de verwachtingen binnen de leidingsploeg goed zitten. Door verwachtingen uit te spreken en er rekening mee te houden, zal de druk op mensen en de ploeg verminderen en blijft iedereen misschien wel wat langer meedraaien! Waarschijnlijk is in dit gesprek een grote rol weggelegd voor de groepsleiding en eventuele volwassen begeleiding.

Een gouden regel

Praat met elkaar, neem de tijd op een vergadering om verwachtingen uit te spreken zoals: wat verwachten we van nieuwe leiding, wat van groepsleiding? Op welke activiteiten willen we dat iedereen aanwezig is en is dat wel haalbaar? Probeer te achterhalen of de ploeg ongeveer op dezelfde lijn zit, en zo niet, ga dan op zoek naar een compromis.

Leven in de ploeg

Logischerwijs heb je minder snel een leidingstekort als iedereen in de ploeg langer blijft meedraaien. De sfeer en het leven in de ploeg zijn hier een essentieel onderdeel in. Zorg er samen voor dat iedereen zich goed voelt in de ploeg, dat er voldoende tijd en ruimte is om te ontspannen en van je groep een hechte ploeg te maken. Dat geldt zowel voor nieuwe leiding als voor de oude rotten in de ploeg. Het is belangrijk om aandacht te blijven hebben voor het leven in de ploeg.

Enkele voorbeelden:

- ✦ Denk er van tijd tot tijd aan om samen iets te eten. Dat kan na een geslaagde Chirozondag of voor een leidingskring.
 - ✦ Probeer elkaar ook buiten de Chiromuren te ontmoeten. Ga bijvoorbeeld samen dansen of doe eens iets zots en plan een ontspanningsweekend. Zorg ervoor dat iedereen mee kan, en dat je een activiteit kiest die iedereen ligt. Niet iedereen is sportief, of kan dure activiteiten betalen, of kan een extra ontspanningsweekend combineren met zijn of haar studies.
 - ✦ Een discussie op een leidingskring kan geen kwaad, zolang er respect is voor elkaars mening. Op die manier leer je elkaars visie kennen en dat versterkt de ploeg.
 - ✦ Als er een activiteit voorzien wordt, heb dan aandacht voor de nieuwe leiding. Laat hen bijvoorbeeld geen al te gênante dingen doen bij een eerste kennismaking.
- Het is altijd goed om als ploeg samen een uitdaging aan te gaan, daag eens een andere ploeg uit voor een potje voetbal of powerhand!

Exit-leiding

Het is nooit leuk als er leiding de ploeg verlaat, zeker niet als je met een leidingstekort kampt. Hierbij is het belangrijk dat je de keuze respecteert en met hen in dialoog gaat. Probeer te achterhalen waarom ze stoppen en of je hier in de toekomst op kunt inspelen. Er is niets mis met een open gesprek, vraag gerust naar de reden van hun keuze en of je dit had kunnen voorkomen. Plan zo'n gesprek ook niet meteen na het vertrek, maar laat er enkele weken over gaan. Je zult verrast zijn hoeveel tips je uit zo'n gesprek kunt halen. Vragen die je hierbij kunt stellen, zijn:

- ✦ Uit welke zaken haalde je energie?
- ✦ Wat vond je minder tof?
- ✦ Heb je getwijfeld om te blijven? Wat had je nog kunnen overtuigen?
- ✦ Wat vond je van de ploeg?
- ✦ Hoe kunnen we de sfeer verbeteren?
- ✦ Wat zou je veranderd hebben als je kon?
- ✦ Heb je nog tips voor de leidingsploeg?

COLOFON

Deze brochure is het resultaat van het denkwerk van de cel Continuïteit en Stad: David van Ael (david.vanael@chiro.be) en Michael Tubex (michael.tubex@chiro.be).

Veel dank aan de mensen die nalazen en feedback gaven (Katrien Monteyne, Merijn Van de Geuchte, Sofie Van Keymeulen) en de commissie Continuïteit voor het aanbrengen van extra tips. Ook dank aan Bart Boone voor de taalcorrectie en Jan voor de mooie vormgeving.

Vlaanderen
verbeelding werkt